

Szwedzi znaleźli ojczyznę europejskich megalitów

3 sierpnia 2019

Stonehenge to najślawniejsza z europejskich struktur megalitycznych, ale nie jest jedyną. Na Starym Kontynencie istnieje około 35 000 takich budowli, które były wznoszone mniej więcej w latach 4500–2500 p.n.e.

Istnieją dwie konkurencyjne hipotezy dotyczące początku budowy megalitów w Europie. Jedna z nich powstała na przełomie XIX i XX wieku. Mówi ona, że do Europy megality trafiły z jednego źródła na Bliskim Wschodzie i rozprzestrzeniły się one w basenie Morza Śródziemnego oraz wzdłuż wybrzeża Atlantyku. W latach 70. XX wieku na podstawie danych z datowania radiowęglowego stworzono hipotezę o niezależnym rozwoju megalitów w różnych miejscach Europy. Hipoteza ta dominuje do dnia dzisiejszego.

Większość takich konstrukcji, które powstały podczas epoki kamienia i miedzi znajduje się w pobliżu wybrzeży. Spotykamy je w Szwecji, Danii, Niemczech, Holandii, Belgii, Szkocji, Anglii, Walii, Irlandii, północno-zachodniej Francji, północnej Hiszpanii i Portugalii oraz w regionie Morza

Śródziemnego, od południowych wybrzeży Hiszpanii i Francji, poprzez Korsykę, Sycylię, Sycylię, Malte, Baleary, Włochy a nawet Szwajcarię. Co interesujące, dzielą one wiele podobnych lub nawet identycznych cech. W całej Europie megalityczne grobowce są zorientowane na wschód lub południowy-wschód.

Naukowcy z Uniwersytetu w Göteborgu postanowili rozstrzygnąć ten spór. Wykorzystali metody statystyczne do analizy 2410 zestawów danych z datowania radiowęglowego europejskich megalitów. Dane te sugerują, że megality pojawiły się bardzo szybko, w ciągu 200–300 lat w drugiej połowie piątego tysiąclecia p.n.e. w północno-zachodniej Francji, basenie Morza Śródziemnego i atlantyckiego wybrzeża Półwyspu Iberyjskiego. Znaleźli dowody na poparcie hipotezy, że megality rozpowszechniły się drogą morską, a proces ten przebiegał w trzech fazach.

Z badań Szwedów wynika, że pierwszymi megalitycznymi grobowcami na terenie Europy były niewielkie zamknięte struktury lub dolmeny wybudowane na powierzchni. Miały one kamienne płyty i były przykryte okrągłym lub podłużnym kopcem z ziemi lub kamieni. Groby takie pojawiły się około roku 4770 przed naszą erą i w ciągu 200–300 rozprzestrzeniły się w północno-zachodniej Francji, Wyspach Normandzkich, Katalonii, południowo-zachodniej Francji, Korsyce i Sardynii. Biorąc zaś pod uwagę związki kulturowe do tej pierwszej fazy należy też prawdopodobnie zaliczyć groby z Andaluzji, Galicji i północnych Włoch. Dla tych grobowców brakuje datowania radiowęglowego lub jest ono bardzo niepewne.

Z wymienionych powyżej regionów jedynie w północno-zachodniej Francji monumentalne konstrukcje ziemne istniały przed megalitami. W nekropolii Passy w Basenie Paryskim występują imponujące struktury o długości 280 metrów, które nie mają jeszcze megalitycznej komory. To najprawdopodobniej najstarsze monumentalne grobowce Europy. Pierwsza pochowana w nich osoba zmarła około roku 5029 p.n.e. Około 300 lat później pojawiają się w Bretanii, przede wszystkim w regionie Carnac, pierwsze

monumentalne grobowce, gdzie zmarłych chowano w kamiennych skrzyniach umieszczonych w komorach. Pierwsze tego typu struktury pochodzą mniej więcej z roku 4724 przed naszą erą. W tym samym mniej więcej czasie w Bretanii powstają najstarsze znane pochówki megalityczne z Tumiac, Kervinio, Castellec czy Mane Hui. Nie dysponujemy datowaniem radiowęglowym tych zabytków, a ich wiek można oceniać jedynie na podstawie przedmiotów złożonych w grobach oraz datowaniu tych przedmiotów.

Budowle megalityczne pojawiają się z czasem w całej Europie, w końcu w drugiej połowie IV tysiąclecia trafiają one do północnych Niemczech i południowej Skandynawii. W drugim milenium dochodzi do odrodzenia zainteresowania megalitami na Balearach, w Apulii i na Sycylii.

Z przeprowadzonych analiz wiemy zatem, że pierwsze megality pojawiły się w Europie w ciągu 200–300 lat w północno-zachodniej Francji, basenie Morza Śródziemnego oraz atlantyckim wybrzeżu Półwyspu Iberyjskiego. Jako, że wcześniej monumentalne struktury istniały jedynie w północno-zachodniej Francji, szwedzcy naukowcy uważają, że to właśnie Bretania jest ojczyzną europejskich megalitów. Rozpowszechnienie się tego typu budowli zbiegło się z innymi społecznymi i ekonomicznymi zmianami zachodzącymi w neolicie i epoce miedzi.

Szwedzi potwierdzili więc częściowo starszą z hipotez, gdyż megality rzeczywiście rozpowszechniły się drogą morską, jednak ich źródłem, jak się okazuje, nie był Bliski Wschód, a Bretania.

Autorstwo: Mariusz Błoński

Zdjęcie: [TheDigitalArtist](#) (CC0)

Na podstawie: PNAS.org

Źródło: [KopalniaWiedzy.pl](#)